

HUMANISTIC SPACE OF MODERN EDUCATION

ГУМАНІСТИЧНИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Leontieva T. V. Леонтьєва Т. В.

*Lecturer at the Department of Special
Education and Psychology
Municipal Institution
of Higher Education "Khortytisia
National Educational
and Rehabilitational Academy"
of Zaporizhzhia Regional Council
Zaporizhzhia, Ukraine*

*викладач кафедри спеціальної освіти
і психології
Комунальний вищий навчальний заклад
«Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
м. Запоріжжя, Україна*

Попри важкі випробування сьогодення в Україні продовжується реформування змісту загальної середньої освіти на гуманістичних засадах. Відображення у навчальному змісті складових культури, що є основою формування особистості, має допомогти підростаючому поколінню українців осмислити феномен культури, сенс власного буття та існування людства, сформувані цілісне сприйняття соціальної картини світу. Розвиток життєтворчості дитини прискорюватиме її адаптацію в сучасному суспільстві. Адже сучасний світ вимагає від людини суб'єктності.

Складні суспільні відносини зумовлюють потребу в свідомих, творчих особистостях, індивідуальностях, які здатні поєднувати свої зусилля, свій потенціал заради спільної мети – розвитку та процвітання нашої держави. Особистість отримує більшу свободу життєдіяльності та, водночас, бере на себе і більшу відповідальність за успішність власного життя.

Український курс на формування європейського, толерантного суспільства вимагає від нашої спільноти цінувати кожну особистість з усіма її особливостями, дбати про її розвиток і можливість самореалізації. Увага до проблем формування патріотичної особистості, здатної зберігати та примножувати культурну спадщину України має суспільно-гуманістичну значущість.

Поняття «гуманізація освіти» у багатьох дослідників визначається як соціально-ціннісна та морально-психологічна основа відносин між суб'єктами педагогічного процесу. Мірою гуманізації вважається відповідність створених умов для самореалізації особистості, виховання громадянина-гуманіста [2, с. 108].

Завдяки гуманізації освіти забезпечуються умови для всебічного гармонійного розвитку особистості, оволодіння нею етичними, моральними цінностями, починаючи з дошкільної освіти. Основою формування особистості як очікуваним результатом гуманізації змісту освіти вважається самовизначення в навколишньому світі, активна життєва позиція; гуманістичні ціннісні орієнтації; творче застосування сформованих компетентностей; позитивні особистісні якості, а також і повага до матеріальної та нематеріальної спадщини свого народу.

Курс України на європейську інтеграцію вимагає перегляду пріоритетів у освітній галузі, зокрема зосередження зусиль педагогічної спільноти на гуманістичному підході до навчання та виховання дітей і учнівської молоді. У методичних рекомендаціях щодо організації освітнього простору Нової української школи (додаток до наказу МОН від 23.03.2018 № 283) зазначається, що особливістю Нової української школи є, поміж іншого, організація такого освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини. З цієї метою змінюються просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання. У Новій українській школі педагоги приділяють багато уваги ознайомленню здобувачів освіти із культурою, історією свого краю та держави в цілому. Відповідно урізноманітнюються варіанти організації навчального простору в класі: творчі зустрічі, екскурсії, театральні вистави. Сучасне оформлення простору шкіл та позашкільних навчальних закладів, широке використання нових ІТ-технологій, мультимедійних засобів навчання, за допомогою яких учні знайомляться із сучасним мистецтвом та стають частиною сучасної світової та української культури – все це сприяє підвищенню культурної самосвідомості молодого громадянина.

Гуманізм веде до гідного життя в суспільстві. Сучасне громадянське суспільство неможливе без активного залучення всіх його членів у різні види діяльності на основі поваги до прав і свобод кожної окремої людини, необхідних гарантій безпеки, свободи і рівноправності. В Законі України «Про освіту» віддзеркалюється гуманістичне ставлення до особистості, адже метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству. У ст. 3 «Право на освіту» у п. 1 зазначено: «Кожен має право на якісну та доступну освіту» [7, с. 4-5]. Кожен громадянин має знати, що йому відкриті всі дороги для пізнання культури та науки своєї землі та всього світу.

Парадигма Нової української школи визначається гуманізацією та інтеграцією. В гуманістичній інтерпретації на перший план виступає включення людини в широкі соціальні стосунки з урахуванням індивідуальних потреб і особистісного розвитку та забезпечення підтримки становлення її індивідуальності. Освіта має відповідати, водночас, і суспільним потребам, і різноманітним запитам особистості, якомога точніше враховувати індивідуальні нахили, здібності, інтереси, формувати здатність до співпраці, подальшого навчання упродовж життя, виховувати гуманність, толерантність, відповідальність у ставленні до людей, природи, суспільства, держави.

Література:

1. Барановська О.В. Основні напрями розвитку гуманітарної освіти в умовах компетентнісного підходу. *Українська мова і література в школі*. 2013. Вип. 7. С. 48 – 53.
2. Барановська О.В. Теоретичні передумови гуманізації та гуманітаризації освіти на сучасному етапі розвитку української школи. *Інноваційні пріоритети розвитку гімназії. Практико-орієнтований посібник*/ за заг. ред. І.Г. Єрмакова. Київ: Особистості, 2014. С. 107-118.
3. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь, ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
4. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Київ: Самміт-Книга, 2009. 270 с.
5. Конвенція про права осіб з інвалідністю, редакція від 06.07.2016 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71. (дата звернення 15.05.2018)
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 бер. 2018 р. № 283 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5ab/dfc/87d/5abdfc87d0973124844943.pdf>. (дата звернення 15.05.2018)
7. Про освіту: Закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення 14.05.2018)